

Gebruiken gekeurde arbeidsmiddelen

Maatregel naar plaats in de Arbeidshygiënische Strategie: Organisatorische maatregelen

Beschrijving van de maatregel

Wat is verplicht?

Arbeidsmiddelen dienen om het werk waarvoor ze ontworpen zijn, veilig uit te voeren. Alleen aangewezen werknemers mogen een arbeidsmiddel gebruiken als het gebruik ervan een specifiek gevaar voor de veiligheid van werknemers kan opleveren (art. 7.6 lid 1 Arbobesluit). Een werknemer die een arbeidsmiddel bedient, moet werken volgens de instructies, geboden en verboden uit werkinstructies, gebruikshandleiding en productinformatiebladen van fabrikanten.

Wettelijk verplichte keuringen zijn voorgeschreven voor bepaalde machines, apparaten, gereedschappen en dergelijke. Een eerste en periodieke keuring is wettelijk verplicht voor onder meer drukapparatuur (art. 21 Warenwetbesluit drukapparatuur), liftinstallaties (Warenwetbesluit liften), hijs- en hefgereedschap (art. 7.20 Arbobesluit), steigers (art. 7.34 Arbobesluit), en mobiele arbeidsmiddelen zoals vorkheftrucks. Hierbij gelden specifieke eisen voor de frequentie van de keuringen en de deskundige persoon die de keuring uitvoert.

Keuring van een arbeidsmiddel is altijd verplicht (artikel 7.4a Arbobesluit) als de veiligheid afhangt van de wijze van installatie van het arbeidsmiddel. Keuringen en inspecties zijn bedoeld om een blijvend veilige inzet tijdens de gebruiksfase van het arbeidsmiddel te borgen. Dit moet aantoonbaar zijn met schriftelijk bewijs van uitgevoerde keuringen die op de arbeidsplaats aanwezig is. De eerste keuring van arbeidsmiddelen is gericht op de juiste wijze van installatie en goed en veilig functioneren voordat het arbeidsmiddel in gebruik wordt genomen. Een zelfde keuring is verplicht na montage van een gebruikt arbeidsmiddel op een nieuwe locatie. Ondanks een keuring is het gebruik van werkbakken en werkplatforms verboden, tenzij aan voorwaarden wordt voldaan die in onderstaande paragraaf over deze arbeidsmiddelen zijn opgenomen.

Een arbeidsmiddel is aan verslechtering onderhevig waardoor een gevaarlijke situatie kan ontstaan. Daarom moet een arbeidsmiddel periodiek worden gekeurd en zo nodig beproefd. Dit geldt ook na een uitzonderlijke gebeurtenis die schadelijke gevolgen voor de veiligheid van het arbeidsmiddel kan hebben. Uitzonderlijke gebeurtenissen zijn in elk geval natuurverschijnselen, veranderingen aan het arbeidsmiddel, ongevallen met het arbeidsmiddel en langdurige buitengebruikstelling van het arbeidsmiddel. De eerste en periodieke keuring van sommige arbeidsmiddelen kan een visuele inspectie door een eigen deskundige werknemer zijn, maar bij andere arbeidsmiddelen moet een gecertificeerde deskundige van een onafhankelijke instantie een uitgebreide keuring (bijvoorbeeld met meten, testen, beproeven, toetsen aan normeringen en dergelijke) uitvoeren. De wetgever verstaat onder keuring: een onderzoek of een beproeving. De persoon die een keuring uitvoert moet ter zake deskundig zijn. Welke inhoud de keuring moet hebben, is ondermeer afhankelijk van de aard van het arbeidsmiddel, de geldende regels of richtlijnen, de gevaren en risico's, de intensiteit van het gebruik, en geconstateerde gebreken of afwijkingen. De wijze waarop bedrijven in de afvalbranche invulling aan deze wettelijke verplichtingen geven, is in de volgende paragrafen beschreven.

Arbeidsmiddelen

Er zijn arbeidsmiddelen, bijvoorbeeld een schafwagen, containers, trap en elektrisch en pneumatisch gereedschap, waarvoor de wet geen inhoudelijke keuringseisen voorschrijft. Desondanks dienen ook die arbeidsmiddelen periodiek te worden gekeurd, omdat de veiligheid van deze arbeidsmiddelen in het geding kan komen door het gebruik ervan. Het gebruik van arbeidsmiddelen en invloeden van buitenaf en binnenuit leiden tot vervorming, slijtage, verzwakking, veroudering of verslechtering waardoor gevaarlijke situaties kunnen ontstaan. De keuring van arbeidsmiddelen dient gericht te zijn op het opsporen van gebreken waardoor gevaar ontstaat. De wet schrijft immers voor dat de werkgever deugdelijke arbeidsmiddelen ter beschikking moet stellen en daar hoort periodiek keuren, en zo nodig beproeven, bij.

Een nieuw arbeidsmiddel waarvan de veiligheid afhangt van een correcte installatie, moet worden gekeurd voordat het voor de eerste maal in gebruik wordt genomen. Hoe vaak arbeidsmiddelen vervolgens opnieuw gekeurd moeten worden, hangt af van het soort arbeidsmiddel, de intensiteit van het gebruik ervan in relatie met het optreden van slijtage, veroudering of verslechtering. Door voldoende vaak te keuren blijft het arbeidsmiddel deugdelijk, in een goede staat en veilig voor arbeid waarvoor het middel is

ontworpen. In de toelichting van het Arbobesluit is minimaal één keuring per jaar als richtsnoer gegeven. Het is raadzaam om de uitkomsten van de risico-inventarisatie en-evaluatie (RI&E) te betrekken bij het bepalen van de keuringsfrequentie voor elk arbeidsmiddel dat in gebruik is.

De persoon die een keuring uitvoert, dient deskundig, geïnstrueerd en bekwaam te zijn voor het arbeidsmiddel dat hij inspecteert of keurt. De keurende persoon mag geen belang hebben bij het goed- of

afkeuren van het arbeidsmiddel.

De werkgever dient te waarborgen dat de inspecties en de keuringen goed worden uitgevoerd. In veel gevallen mag een werknemer van het bedrijf de keuring uitvoeren. In een aantal gevallen is het verplicht en wettelijk geregeld dat een extern persoon de keuring moet uitvoeren zoals de liftkeuring, het keuren van hijsmiddelen en het uitvoeren van een APK.

De meeste arbeidsmiddelen of producten zoals machines, liften, meetinstrumenten, persoonlijke beschermingsmiddelen moeten voorzien zijn van CE-markering.

Arbidsmiddelen dienen opnieuw gekeurd te worden bij gewijzigde installatie, installatie op een andere locatie of bij veiligheidscritische wijzigingen (met een duur woord: modificaties). CE-gemarkeerde arbeidsmiddelen en producten mogen niet zomaar worden gewijzigd, zeker niet ingrijpend. Bij installatie van een arbeidsmiddel op een andere locatie of bij wijzigingen aan het arbeidsmiddel is meestal een nieuw traject van CE-markering verplicht om te garanderen dat het arbeidsmiddel ook na de wijziging(en) aan alle regels in richtlijnen en normen voldoet.

Van uitgevoerde keuringen moeten schriftelijke bewijsstukken op de arbeidsplaats aanwezig zijn. De keuringsfrequentie is afhankelijk van een aantal factoren zoals vermeld in het document [keuringsklassen voor arbeidsmiddelen](#) ^[1]. Naast de periodieke keuring dient de bevoegd medewerker het arbeidsmiddel voor ieder gebruik te controleren op goede staat.

Voertuigen en opbouwen

Toegelaten wegvoertuigen worden periodiek APK gekeurd. Voertuigen, opgebouwde installaties en middelen voor laden en lossen worden periodiek geïnspecteerd en gekeurd volgens de voorschriften daarvoor waaronder onderhoud, inspecties, eisen van fabrikant, gebruikshandleiding, CE-marking en dergelijke. Voorbeelden hiervan zijn vrachtwagenchassis, hefkantelininstallaties en kraakperssystemen (kraakperswagens en zijladers), laadkleppen, autolaadkranen (voor laden en lossen eigen vracht naast het voertuig), koppelstukken en hijsblokken voor autolaadkranen voor ondergrondse containers, glasbakken, en dergelijke. Vaak komt dit neer op dagelijkse inspectie door de gebruiker en periodieke inspecties en keuringen door een deskundige. Het kan voorkomen dat een fabrikant vereist dat een arbeidsmiddel periodiek beproefd wordt. Fabrikanten eisen bijvoorbeeld bij hijsblokken die gebruik worden voor het in het voertuig ledigen van glasbakken en ondergrondse containers, elke 4 jaar een beproeving van het hijsblok met een last met een vastgesteld gewicht.

Hef- en hijswerkzaamheden

Voor het uitvoeren van hef- en hijswerkzaamheden worden alleen daartoe geschikte arbeidsmiddelen met

CE-markering en geldige keuring ingezet. Hijsen of heffen met arbeidsmiddelen, die na 1 januari 1995 in gebruik zijn genomen, en die niet zijn voorzien van CE-markering of geen geldige keuring hebben ondergaan, is wettelijk verboden. Daarbij gaat het niet alleen om de werktuigen voor hijsen en heffen, maar ook om de hulpmiddelen, aangeduid als hef- en hijsmiddelen, zoals bijvoorbeeld takels, hijsbanden, kettingen, haken, verbindingen, en kabels. Hijsbanden die zijn aangebracht door leveranciers voor het aanleveren en lossen van lasten, zijn gekeurd voor eenmalig gebruik en mogen niet opnieuw gebruikt worden. Deze materialen voor eenmalig gebruik zijn herkenbaar aan de aanduiding Safety Factor 5:1 op het label van het middel.

Eigenaren van hijskranen, werkbakken (zie onderstaande paragraaf over het verbod op het gebruik ervan), machinistenliften en hijs- en hefwerktuigen zijn wettelijk verplicht om hun arbeidsmiddel minimaal één keer per twee jaar te laten keuren door een door TCVT erkende keuringsinstantie (certificerende instelling) en volgens het betreffende TCVT-schema. Na goedkeuring wordt er een certificaat van goedkeuring en een TCVT-sticker afgegeven. Van alle uitgevoerde keuringen moeten schriftelijke bewijsstukken op de arbeidsplaats aanwezig zijn. Zie voor meer informatie over de keuring en keuringsinstanties de [website stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport](#) [2].

De deskundige keurmeester dient de verplichte inspecties en keuringen uit te voeren conform het certificatieschema van de Stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport (TCVT) en de bepaalde inspectie- en keuringsfrequenties per groep van hef- of hijsmiddelen. Deze inspectie- en keuringseisen voor hef- en hijsmiddelen komen neer op:

Dagelijkse visuele inspectie door de gebruiker waarbij gecontroleerd wordt of er zichtbare gebreken en beschadigingen zijn en beoordeeld wordt of de middelen veilig inzetbaar zijn:

- Jaarlijkse visuele inspectie door een deskundig keurmeester die een aantoonbare opname doet van de toestand waarin een hef- of hijsmiddel zich bevindt met daarbij een beoordeling of het verantwoord is dat het middel tot de volgende inspectie veilig is te gebruiken. De wet eist deze inspectie tenminste 1x per jaar. Afhankelijk van de intensiteit of de wijze van gebruik en de beoordeling van de deskundige, dient deze inspectie voor een bepaald middel frequenter uitgevoerd te worden;
- Afhankelijk van het betreffende hef- of hijsmiddel (schema TCVT) is een jaarlijkse of 4-jaarlijkse keuring verplicht, inclusief beproefing van het middel door een instelling met de vereiste deskundigheid. Aan de hand van de beproefde resultaten, getoetst aan vastgelegde (afkeur) maatstaven, wordt beoordeeld of verder gebruik van het hef- of hijsmiddel verantwoord is of dat er reparatie of afkeur dient plaats te vinden.

De werkgever dient te waarborgen dat er geschikte hef- en hijsmiddelen beschikbaar gesteld en gebruikt worden, mede op grond van de te hanteren lasten, de aanslagpunten, de haakvoorzieningen, de gebruikte hef- en hijsinstallaties en arbeidsmiddelen, de lokale werksituatie, en de weersomstandigheden. Het gereedschap is voorzien van een goed leesbare aanduiding die de werklast vermeldt. In de omgang met het materiaal wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het voorkómen van beschadiging van materiaal; ditzelfde geldt voor de opslag ervan. Beschadigd materiaal mag niet meer gebruikt worden en moet direct worden afgevoerd.

Let op: het gebruik van een combinatie van CE-gemarkeerde hef- en hijsmiddelen tot een nieuw samengesteld hef- en hijsmiddel is niet toegestaan, tenzij de nieuwe combinatie door de fabrikant opnieuw van een CE-markering wordt voorzien, vergezeld van de vereiste EG-verklaring van overeenstemming.

Werkbakken en werkplatforms

Sinds 1 juli 2020 is het uitvoeren van werkzaamheden vanuit een werkbak of vanaf een werkplatform niet meer toegestaan, tenzij aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

1. de werkgever heeft een schriftelijk werkplan opgesteld waaruit blijkt dat geen andere, veilige werkwijze mogelijk is gegeven de omgevingsfactoren en de aard en inrichting van het bouwwerk waaraan werkzaamheden zullen worden verricht
2. een (gecertificeerde) veiligheidskundige heeft het werkplan getoetst en heeft geoordeeld en vastgelegd dat de werkzaamheden overeenkomstig het werkplan veilig kunnen worden verricht
3. de werkgever de werkzaamheden minimaal 2 werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden deze schriftelijk meldt bij de Nederlandse Arbeidsinspectie [3] met beknopte beschrijving van de locatie

waar de werkzaamheden zullen worden verricht, het aantal betrokken personen, en de datum en het tijdstip waarop de werkzaamheden aanvangen alsmede de duur ervan

- Definitie van werkbak: een bak waar vanuit arbeid kan worden verricht en die rondom is voorzien van hekwerken waarmee wordt voorkomen dat een persoon op hoogte uit de bak kan klimmen of vallen
- Definitie van werkplatform: *werkplatform*: een platform waar vanuit arbeid kan worden verricht en dat met uitzondering van één zijde is voorzien van hekwerken of waarvan het hekwerk aan een zijde kan worden geopend en waarmee het valgevaar van een persoon op hoogte vanaf het werkplatform wordt voorkomen

Drukapparatuur

De keuring van drukapparatuur, waaronder drukvaten, leidinginstallaties, veiligheidsappendages, en drukhoudende toestellen die vallen onder de regels van de Europese Richtlijn Drukapparatuur, het Warenwetbesluit Drukapparatuur 2016 of het Warenwetbesluit Drukvaten van eenvoudige vorm 2016 wordt niet op deze webpagina behandeld, maar dient wel periodiek gebeuren; zie hiervoor [Keuren en onderhouden van drukapparatuur](#) [4].

Steigers

Veilige steigerbouw is elders in deze arbocatalogus beschreven; zie [Veilig werken op een steiger](#) [5].

Beoogd effect

Doel van deze organisatorische maatregel is door correct gebruik, inspecties en keuringen regelmatig vast te stellen dat de arbeidsmiddelen waaronder hijs- en hefwerktuigen, mobiele arbeidsmiddelen en drukapparatuur, veilig zijn en blijven.

Meer informatie

- Nederlandse Arbeidsinspectie, [Werkinstructie beoordelen van gewijzigde machines](#) [6], 19 april 2024
- [Brochure Met de CE-markering ligt de Europese markt aan uw voeten!](#) [7]
- [Fact sheet CE-markering voor de machine-industrie](#) [8]
- [Website stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport](#) [2]
- [Leidraad werken met een werkbak of werkplatform](#) [9] van de Nederlandse Arbeidsinspectie
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland: [Drukapparatuur](#) [10]
- Zie ook: [Keuringsklassen voor arbeidsmiddelen](#) [1]
- Zie ook: [Keuren en onderhouden van drukapparatuur](#) [4]
- Zie ook: [Veilig werken op een steiger](#) [5]

Wet- en regelgeving

Arbeidsomstandighedenbesluit

- Artikel 7.2 inzake Arbeidsmiddelen met een CE-markering
- Artikel 7.4a inzake Keuringen
- Artikel 7.6 lid 1 inzake Deskundigheid werknemers
- artikel 7.23d Arbobesluit inzake Toepassing werkbakken en werkplatforms (verbod op gebruik tenzij voorafgaand aan de aanvang van de werkzaamheden aan drie voorwaarden is voldaan)

Source URL: <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/gebruiken-gekeurde-arbeidsmiddelen>

Links

- [1] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/keuringsklassen-arbeidsmiddelen>
- [2] <http://www.tcv.nl/>
- [3] <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/onderwerpen/melden/bijzondere-werkzaamheden-ontheffingen-en-certificering/werkbakken-en-platformen>
- [4] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/keuren-en-onderhouden-van-drukapparatuur>
- [5] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/veilig-werken-op-steiger>
- [6] <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/richtlijnen/2022/05/23/werkinstructie-beoordelen-van-gewijzigde-machines>
- [7] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/sites/default/files/afvalbedrijven/u24/ce_brochure_nl.pdf
- [8] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/sites/default/files/afvalbedrijven/u24/ce_machinery_nl.pdf
- [9] <https://www.arboportaal.nl/documenten/publicatie/2020/06/29/leidraad-werken-met-een-werkbak-of-werkplatform>
- [10] <https://www.rvo.nl/onderwerpen/tools/wet-en-regelgeving/eu-wetgeving/ce-markering/overzicht-ce-richtlijnen/drukapparatuur#technische-documentatie>